

VPLIV NOVE PREDLAGANE ZAKONODAJE NA PODROČJU REGISTRACIJE FITOFARMACEVTSKIH SREDSTEV

Jernej DROFENIK¹

¹Fitosanitarna uprava RS, Ljubljana

IZVLEČEK

Tako imenovani pesticidni paket zakonodaje, ki je v zaključni fazi sprejemanja na nivoju skupnosti, vključuje; novo Uredbo o dajanju fitofarmaceutskih sredstev na trg, kot tudi Direktivo o trajnostni rabi fitofarmaceutskih sredstev. Od obeh predlaganih zakonskih okvirjev je za Slovenijo bistvenega pomena Uredba, ki za razliko od Direktive, kjer je glavna novih ukrepov že nacionalno urejena, kot so izobraževanje od uporabnikov, trgovcev, kot tudi testiranje aplikacijske tehnike do strategije za zmanjšanje uporabe fitofarmaceutskih sredstev, prinaša Uredba bistvene spremembe na področju registracije, ki bodo imele vpliv tako na postopek registracije in pogoje le te, kot tudi na končne uporabnike teh sredstev. V predstavitvi bomo predstavili ključne spremembe zakonodaje predvsem na področju fitofarmaceutskih sredstev.

1 UVOD

Nova zakonodaja na področju registracije fitofarmaceutskih sredstev je za razliko od obstoječe direktive uredba, ki jo je potrebno neposredno uporabljati, nacionalno se urejajo samo izvedbene aktivnosti. Glavnina sprememb, ki se pričakujejo na nivoju posamezne države članice bi lahko razdelili na dve ključni področji, in sicer; vpliv na pristojni organ, ki bo moral svoje aktivnosti prirediti zahtevam nove zakonodaje, kot tudi uporabniki, ki bodo v enem delu deležni manjšega števila snovi na trgu, v drugem pa v celoti izenačeni sosednjim primerljivim državam. V procesu sprejemanja nove zakonodaje je bilo izrečeno veliko število opozoril s strani proizvajalcev sredstev za varstvo rastlin kot tudi uporabnikov in na drugi strani nasprotnikov pretirane uporabe pesticidov v kmetijstvu, zato je dejanska slika v veliki meri popačena in ne odraža dejanskega stanja, zakonskega paketa. Ključna zahteva uporabnikov v postopku sprejemanja je bila imeti na voljo zadostno število snovi za uspešno zatiranje škodljivcev in plevelov pri pridelavi hrane in krme, zato je uvedba tako imenovanih izključitvenih kriterijev, za dovoljenje posamezne aktivne snovi še posebej burila duhove. Ti kriteriji so sestavljeni iz toksikoloških lastnosti snovi kot tudi iz okoljskih kriterijev, ki jih mora posamezna aktivna snov izpolnjevati, da se lahko daje na trg. Izključitveni toksikološki kriteriji vključujejo snovi, ki spadajo v prvo in drugo kategorijo rakotvornosti, reprodukcijske toksičnosti in mutagenosti poleg tega pa še za vse snovi, ki so spoznane za motilce hormonskega sistema. Predvsem slednje je povzročalo glavino preglavic zaradi dejstva, da kriteriji za hormonske motilce niso določeni, zato ni bilo mogoče določiti, katere snovi bi zapadle pod navedeni ukrep.

Pri okoljskih kriterijih, pa se glavina kriterijev nanaša na že obstoječe POPs kriterije, ki vključujejo obstojnost snovi v okolju, potencial za prenos snovi po zraku, kot tudi na bioakumulacijski potencial v živalih.

Opravljen je bilo veliko število študij vpliva nove zakonodaje na zmanjšanje števila snovi na trgu, katere so se spreminjale od 5 do 80% zmanjšanja snovi, predvsem v odvisnosti kdo je študijo izvedel. Na koncu je prevladalo mnenje, da bo zmanjšanje snovi v okviru od 7% do

¹ dr., Einspielerjeva 6, SI-1000 Ljubljana

12% odvisno od interpretacije zakonodaje. Tudi mi smo opravili okvirni pregled snovi, ki bi zapadle pod novo postavljene kriterije in smo prišli do sledečih ugotovitev, da bo zmanjšanje glede na trenutno registrirane aktivne snovi majhno. Seveda pa je to v določeni meri odvisno predvsem od izvajanje nove zakonodaje, ta del pa se bo šele vzpostavil, zato v tem trenutku težko govorimo o natančnih številkah.

Po drugi strani, pa bo z vzpostavitvijo tako imenovanega conalnega sistema registracij, kjer bo registracija v posamezni coni pomenila lahko tudi registracijo v ostalih državah v tej coni, bistveno izenačila dostopnost večjega števila pripravkov na trgu in predvsem izenačila pogoje kmetovanja iz tega vidika. Hkrati pa smo med našim predsedovanjem tudi uspeli doseči, da države ki mejijo na cone lahko prevzemajo registracijo tudi iz sosednje cone, kar za Slovenijo pomeni, da bomo imeli na voljo lahko tako registracije iz Nemčije kot tudi iz Italije.

Ostale spremembe, ki so novost v novi zakonodaji so: registracija pomagal, varoval in omočil, ki jih lahko vsebuje fitofarmacevtsko sredstvo ali pa kot samostojne snovi. Uvedba tako imenovanega primerjalnega ocenjevanja, kjer bomo primerjali posamezna sredstva za isti namen rabe glede na njihovo sprejemljivost, uvedba snovi z majhnim tveganjem, osnovnim snovem...

Vse predlagane spremembe pa bodo tudi imele velik vpliv na pristojni organ, ki se bo moral na novo reorganizirati in določiti nove naloge in nove načine ocenjevanja od obstoječega, to bo hkrati tudi možnost za poenostavitve obstoječega nacionalnega sistema.

Zakonodaja na področju trajnostne rabe pesticidov v kmetijstvu, pa bo za razliko od uredbe imela bistveno manjši vpliv zaradi osnovnega razloga, ker glavnino predlaganih rešitev že imamo nacionalno urejenih in jih v celoti izvajamo. Iz tega naslova bo potrebno nacionalno zakonodajo pregledati in morda v določenih segmentih najti še boljše rešitve, bo pa vpliv na same uporabnike majhen.

Je pa potrebno poudariti, da je osnovni cilj obeh zakonodaj v prvi vrsti izpostaviti dejstvo, da ima lahko raba fitofarmacevtskih sredstev negativne posledice za okolje kot tudi ljudi in da je potrebno predvsem uporabnike osveščati o negativnih vplivih in posledično privedi do stanja, kjer bo raba sredstev postala regulirana ne samo s strani države in njenih institucij ampak predvsem s strani uporabnikov.

2 SKLEP

Nova zakonodaja na področju fitofarmacevtskih sredstev bo v določeni meri imela negativne kot tudi pozitivne posledice za uporabnike, kot tudi pristojne organe. V določenih segmentih kmetijske proizvodnje je možno omejeno število pripravkov, kar pa nujno ne pomeni opustitev določene proizvodnje ampak uporabnike lahko prisili k drugačnemu načinu pridelave, kot tudi sili k razmišljanju k različnemu pristopu kmetovanja.

3 LITERATURA

Uredba o dajanju fitofarmacevtskih sredstev na trg;
Direktiva o trajnostni rabi pesticidov v kmetijstvu.